

8 Chrzest Polski

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

IV. Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:

1) księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: ok. 960, 966,
- postacie: Mieszka I, Dobrawy,
- przyczyny, które skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu.

ROZUMIE

- pojęcia: poganin, kurhan, gród, palatium, kultura zachodnioeuropejska,
- znaczenie chrztu jako wydarzenia, które zapoczątkowało historię Polski.

POTRAFI

- wskazać na mapie i określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I,
- omówić wierzenia Polan,
- wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest,
- przedstawić okoliczności, w których doszło do chrztu Mieszka I,
- opisać wygląd grodu w Gnieźnie,
- opisać zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r.,
- wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I,
- wymienić elementy kultury zachodniej, którą Polska przyjęła po 966 r.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Podajemy temat i cele lekcji.

Prosimy o przypomnienie wiadomości dotyczących początków Polski, które uczniowie poznali na poprzednich zajęciach. Przypominamy, że są to legendy, w których

część informacji jest zmyślona, a przynajmniej nie została potwierdzona przez żadne inne źródła historyczne.

II. Rozwinięcie

W krótkim opisie przedstawiamy aktualny stan badań historycznych nad zagadnieniem początków państwa polskiego. Wyjaśniamy, że choć istnieje całkiem sporo źródeł z okresu, w którym formowało się państwo polskie, to zawarte w nich informacje nie tłumaczą szczegółowo, jak ten proces przebiegał. W wielu wypadkach historycy są skazani na domysły, a to powoduje, że stan badań nad początkami Polski ulega częstym zmianom. Dlatego na lekcjach będziemy poznawać te fakty, które są potwierdzone źródłowo i nie budzą już żadnych zastrzeżeń. Jednym z nich jest to, że pierwszym historycznym władcą Polski był książę Mieszko. Korzystając z mapy ściennej, ukazujemy zasięg terytorialny państwa Mieszka.

Drugim faktem była decyzja księcia o przyjęciu chrztu. Wyjaśniamy, że była ona jedną z najważniejszych, jakie podjął ten władca, a jej skutki są odczuwane do dzisiaj.

Korzystając z ilustracji i fragmentu podrozdziału *Dlaczego Mieszko I postanowił się ochrzcić?* (s. 39–40), omawiamy system wierzeń Słowian. Przedstawiamy stosunek średniowiecznych chrześcijan do pogan i wyjaśniamy, że obawa przed przymusową i brutalną chrystianizacją stała się jedną z przyczyn przyjęcia chrztu przez księcia Mieszka.

Wieszamy na tablicy planszę *Chrzest Polski* i informujemy uczniów, że tematyka zajęć jest okazją do sprawdzenia, czy potrafią oni dostrzec przyczyny i skutki zachodzących w przeszłości wydarzeń oraz czy widzą między nimi związki.

Dzielimy uczniów na trzy grupy, a następnie rozdajemy karteczki oraz instrukcje .

Grupa I

Zapoznajcie się z fragmentem podrozdziału *Dlaczego Mieszko I postanowił się ochrzcić?* (podręcznik, s. 40–41), a następnie spośród otrzymanych karteczek wybierzcie te, opisujące przyczyny, które skłoniły księcia Mieszka do przyjęcia chrztu.

Grupa II

Zapoznajcie się z podrozdziałami *Chrzest Mieszka I* (podręcznik, s. 41) oraz *Chrześcijańska Polska* (s. 43), a następnie wybierzcie spośród otrzymanych karteczek te, które opisują skutki przyjęcia chrztu dla państwa polskiego i jego władcy.

Grupa III

Zapoznajcie się z podrozdziałami *Chrzest Mieszka I* (podręcznik, s. 41) oraz *Chrześcijańska Polska* (s. 43), a następnie wybierzcie spośród otrzymanych karteczek te, które opisują skutki przyjęcia chrztu dla kultury i społeczeństwa państwa polskiego. Uczniowie pracują w grupach, a po upływie wyznaczonego czasu przedstawiciele grup podchodzą do planszy, odczytują treść wybranych karteczek i przyklejają je w odpowiedniej rubryce.

Po zakończeniu pracy przez grupę I przedstawiamy krótko okoliczności, w jakich doszło do chrztu Polski. Zwracamy szczególną uwagę na postać księżnej Dobrawy, której małżeństwo z księciem Mieszkiem zapoczątkowało proces formowania się państwa polskiego.

Aby przybliżyć uczniom postać Dobrawy i jej rolę w chrzcie Mieszka, odczytujemy tekst źródłowy (s. 41) i zadajemy znajdujące się pod nim pytanie. Wyjaśniamy też, że ukazana w tekście postawa księżnej jest przykładem obowiązującego wówczas osobowego wzorca chrześcijanina.

Gdy na planszy zostanie umieszczona karteczka z informacją nawiązującą do pojawienia się pierwszych kamiennych budowli, prosimy uczniów o uważną analizę ilustracji w podręczniku (s. 42 i 43), a następnie odpowiedź na pytania:

- Co świadczy o tym, że gród widoczny na ilustracji pochodzi z czasów po przyjęciu chrztu przez Mieszka I?
- Czym charakteryzowały się pierwsze budowle z kamienia na ziemiach polskich?

Podsumowaniem pracy z infografiką może być krótki test wykonany przez uczniów na podstawie ćwiczenia 2 (zeszyt ćwiczeń, s. 22–23).

III. Podsumowanie

Po odczytaniu i naklejeniu wszystkich karteczek zachęcamy uczniów, aby ocenili decyzję podjętą przez księcia Mieszka. W podsumowaniu tej części lekcji zwracamy uwagę, że chrystianizacja państwa – choć obowiązkowa dla wszystkich jego mieszkańców – była procesem długotrwałym.

Metody kontroli

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 22).

Praca domowa

Ćwiczenie 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 23).

Komentarz do lekcji

Ten temat możemy wzbogacić projekcją filmu *Mieszko I* ▶ .